

สัพเพ สัตตา

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๖

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อ้าว วันนี้โยมมาฟังธรรมนะ ทำไมต้องฟังธรรม ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดเป็นกษัตริย์ เกิดเป็นกษัตริย์จะได้ครองราชย์อยู่แล้ว จะได้ครองราชย์อยู่แล้วมันก็ต้องมีความสุขทางโลก แต่เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างบุญญาธิการมามาก ไปเที่ยวสวนนะเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย ถ้าเราเป็นกษัตริย์เราก็ปกครองประชาชน แต่เราก็ต้องเกิด ต้องแก่ ต้องเจ็บ ต้องตาย เหมือนเขา มันต้องมีฝ่ายตรงข้ามที่ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสละสิทธิการขึ้นครองราชย์ แล้วออกไปหาโมกขธรรม นีธรรม ไปหาโมกขธรรม แสวงหาขนาดไหนก็ไม่ได้ใน ๖ ปีนั้น เพราะยังไม่มีใครสอน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพยายามรื้อค้นๆ ของท่านเอง เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านตรัสรู้ธรรมขึ้นมา เห็นใหม่ ตรัสรู้ธรรมขึ้นมาเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีรัตนะ ๒ คือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากับพระธรรม

นี่เวลาไปเทศน์ธัมมจักกฯ เทศน์ธัมมจักกฯ พระอัญญาโกณฑัญญะ พระโมคคัลลานะ พระสารีบุตรนี้ปรารถนา คำว่าปรารถนาหมายถึงถ้าเราปรารถนาตำแหน่งหน้าที่ หมายถึงพระโมคคัลลานะ พระสารีบุตรปรารถนาเป็นอัครสาวกเบื้องซ้ายและเบื้องขวา ที่นี้พอปรารถนาเป็นอัครสาวกเบื้องซ้ายและเบื้องขวาเขาต้องสร้างบุญญาธิการของเขามา เขาสร้างบุญของเขามาก สะสมบุญของเขามาก เหมือนกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระโพธิสัตว์ สร้างสมบุญญาธิการมา ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย สร้างสมบุญญาธิการมา

สร้างสมบุญญานิการคืออะไร? คือพันธกรรมของจิต จิตมันได้เปลี่ยน ได้
 คัดแปลง ได้บำรุงรักษามาตลอด พอบำรุงรักษามาตลอด ไปเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ
 คนตายมันยังคิดถึงฝ่ายตรงข้ามได้ ทั้งๆ ที่ไม่มีศาสนา ของเรานี้เผาศพทุกวันเลย ไปเผา
 ศพ เขาทำอุบายให้เราคนเราที่ไม่มีสติคิดได้เลย เห็นไหม นี่พันธกรรมของคนไม่
 เหมือนกัน พันธกรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ
 คนตาย มันสะท้อนกลับมา แล้วเวลาเสียสละสิทธิการได้ขึ้นครองกษัตริย์

นี่ออกมาแสวงหา ๖ ปี ก็ยังแสวงหาทุกข์ยากกับเจ้าลัทธิต่างๆ ผู้ที่สั่งสอนอยู่ ยัง
 หาไม่เจอ แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เอง นี่ตรัสรู้เอง ตรัสรู้ธรรม ลัทธิ
 ธรรม หัวใจของสังฆธรรมคืออริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค นี่หัวใจของอริยสัจ หัวใจ
 ของธรรม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา มาเทศน์ธรรมจักๆ เห็น
 ใหม่ม พระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปลื้มใจ
 มาก “อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ” คือมีผู้เป็นพยานรู้นั้น

นี่สังฆธรรมอันนี้ เห็นไหม นี่ที่ฟังธรรมๆ สิ่งที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
 แสวงหา แสวงหาความจริง ความจริงอันนี้มันเป็นสิ่งที่ไม่ตาย ไม่ตายจริงๆ มันอยู่กับจิต
 ดวงนี้ จิตดวงนี้ไม่เคยตายนะ พลังงาน พลังงานที่ไม่มีที่สิ้นสุด นี่พลังงานอันนี้ถ้าเอามา
 ใช้พลังงานทางโลกนี้สุดขยดเลย พลังงานทางโลกมันมีที่สิ้นสุด มันใช้แล้วมันหมดไป
 สิ้นตติใจ พลังงานของจิต ชาติรู้ ชาติที่รู้มันสิ้นตติ สิ้นตติมันเกิดตลอดเวลา เกิด
 ตลอดเวลา

เวลาเวียนตายเวียนเกิดในวัฏฏะ ไปเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม นี่
 พลังงานนี้ไปเกิด พอไปเกิดแล้วมันก็สถานะของภพชาตินั้น พอหมดอายุขัยก็เวียนไป
 อีกรๆ ใง นี่เวียนไปก็เวียนตายเวียนเกิด ใครจะเชื่อหรือไม่เชื่อนั้นเอาไว้พิสูจน์กัน ถ้าไป
 ถามออนไลน์ ไปถามพวกนักวิทยาศาสตร์ก็ต้องเถียงกันมันไม่จบหรอก เราเถียงกันใน
 หัวใจเราดีกว่า เราพิสูจน์ในใจของเราดีกว่า ถ้าใจเราพิสูจน์สิ่งนี้ได้ เพราะสิ่งที่มันเวียน
 ตายเวียนเกิดมันไม่ตายใง มันไม่มีที่สิ้นสุด

พอไม่มีสิ้นสุดนะ พอมาประพฤติกรรมปฏิบัติธรรมๆ พอมันสิ้นสุดแห่งทุกข์ เห็นไหม
 สิ่งที่ไม่มีที่สิ้นสุด ไม่มีสิ้นสุดโดยการหมุนเวียนนะ หมุนเวียนไม่มีที่สิ้นสุด แล้วพอมัน
 หยุดของมัน มันจบของมัน มันไม่หมุนเวียน นี่ธรรมอันนี้ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัม

พุทธเจ้ากราบธรรมๆ เขาว่าธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมะนี้มีอยู่แล้ว ถ้ามีอยู่แล้ว เราก็ต้องมีอยู่แล้วสิ เรามีแต่พุทธะ พุทธะคือพลังงานอันนี้มีอยู่แล้วแต่มันโดนปกคลุมไปด้วยพญามาร มันก็เวียนตายเวียนเกิดไป แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมา ธรรมอันนี้มันสำคัญ สำคัญที่ว่ามันปลดปล่อยเราได้ มันปลดปล่อยเราได้

ที่เรามาฟังธรรมๆ สิ่งที่เราได้อยู่ แต่ดวงตาในใจของเรามีคบอด เราถึงแสวงหาสิ่งนี้ไม่เจอ ถ้าแสวงหาสิ่งนี้ไม่เจอ เรามาฟังธรรมๆ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในพุทธศาสนา ในลัทธิศาสนาอื่นก็เป็นเรื่องผลประโยชน์ของเขานะ ในลัทธิศาสนาอื่นๆ เขาก็พยายามสอนคนให้เป็นคนดี ถ้าเป็นคนดี เป็นคนดีมันก็เป็นเรื่องของสังคม เป็นมรรยาของสังคม เป็นเรื่องของสังคม เป็นเรื่องของโลก แต่ในพุทธศาสนา สอนให้คนเป็นคนดี ดินอก ดินอกคือเรื่องของสังคม สังคมความเป็นอยู่ของเรา ถ้ามีจิตใจเป็นธรรมเราจะอยู่กันด้วยความสงบ ความระงับ อยู่ด้วยความสุข สังคมร่มเย็นเป็นสุขพวกเราก็มีความสุข มีความสงบไปด้วย นี่สอนอยู่ด้วยเรื่องของสังคม

ที่นี้สังคมมันก็เวียนตายเวียนเกิดไง สังคมไม่สิ้นสุดไง คนนี้ตายไป คนนี้เกิดใหม่ คนนี้ก็หมุนเวียนกันไป แล้วธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนเข้ามา นี่สังคมของโลกเราก็ทำกันแล้วนะ เราก็เป็นคนดีๆ แล้วนะ เวลาเขาถามนะ ทุกคนเป็นคนดีแล้วต้องไปวัดทำไม? นี้อยู่บ้านเลี้ยงดูพ่อแม่ เป็นคนดี สุขยอดดีเลย แล้วทำไมต้องไปวัดล่ะ? ไปทำไม? ไปวัดก็ไปวัดใจของตัวเอง ไปวัดนะ นี่คำถามว่า

ถาม : วัดคืออะไร? วัดคืออะไร?

ตอบ : วัดคืออะไร? เราไปวัดเราก็ต้องมีข้อฟ้า มีโบระกา มีสิ่งต่างๆ เคี้ยวนี้โรงแรมที่เชียงใหม่เขาสร้างสวยกว่าอีก เขาสร้างดีกว่าด้วย นี่เวลาวัดนะ วัดอย่างนั้นมันเป็นวัดของสังคมประเพณี แต่เวลาในพุทธศาสนา วัดคือข้อวัตรปฏิบัติ วัดคือวัดใจ คนดีคนชั่ว นี่สิ่งต่างๆ มาวัดใจของเรา ไปวัดไปวัดตรงนั้น

เวลาไปวัดนะ นี่เรามาอยู่วัดอยู่ด้วยกัน เห็นไหม ใครที่ต้องการความสงบระงับ ใครที่พยายามแสวงหาความสงบในใจของตัวเอง นี่ความสงบแลกมาด้วยอะไร? แลกมาด้วยการเดินจงกรม นั่งสมาธิ ภาวนา ความสงบนี้ไม่ใช่แลกมาจากการอยู่เฉยๆ แล้วเกิดขึ้น ไม่มีของที่มีอยู่แล้วไม่มี แต่เวลาสิ่งที่หัวใจที่มันไม่เคยตายมันมี มันมีแต่มันโดนครอบงำ แล้ว

เวลาเราจะทำให้มันผ่อนคลาย ให้มันเกิดความจริงขึ้นมาเราก็มี โดยสัญชาตญาณเราไปทำให้มันเหม่อชะ เผอเรอชะ แล้วว่าสิ่งนั้นเป็นธรรมดา

ไม่ใช่ ไม่ใช่ เพราะว่าในพุทธศาสนาสอนเรื่องสติ มหาสติ สติอัตรโนมัตติ สติมันมีตั้งหลายชั้น แล้วแค่ทำความสงบของใจ จิตมันสงบเข้ามาก็เป็นเรื่องหนึ่ง แล้วมันเกิดปัญญาก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง แล้วเวลามันเกิดมรรคญาณก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง โอ๊ย มันลึกซับซ้อนไปมาก นี่ที่มาฟังธรรมๆ กันเพราะเหตุนี้ไง ฟังธรรมกันว่าสิ่งที่มีค่าที่สุดคือชีวิตของเราละ สิ่งที่มีค่าที่สุดในโลกนี้คือความรู้สึกเรา หัวใจนี้มีค่าที่สุด ไม่มีอะไรเป็นนิพพานได้ ไม่มี ไม่มีสถานะใดเป็นนิพพานได้ เป็นที่รับผลบุญของกรรมได้

หัวใจของคน ไอ้พลังงานที่ไม่มีที่สิ้นสุด เพราะทำอะไรมันย่อยสลายลงไปสู่ที่นั่น เจตนาของคน เจตนามันเกิดบนอะไร? ถ้าไม่มีความรู้สึกจะมีเจตนาไหม? เจตนา นี้มีภวาสวะ มีสถานที่ มีที่ตั้งของมัน มีเจตนา มีความปรารถนา เจตนาทำผิดมันก็ผิด เจตนาทำถูกมันก็ถูก ทำสิ่งใดผลลัพธ์มันตกลงที่นี้หมดใจ ตกลงสู่จิตนี้ไง

นี่พันธุกรรมๆ ได้ตัดแต่งกันอย่างไร้ใจ ใครทำคุณงามความดีตัดแต่งให้หัวใจดีขึ้นๆ ใครทำความผิดพลาดมันก็ตัดแต่งให้หัวใจเลวลงๆ นี่ฟังธรรมเพื่อเหตุนี้ ฟังธรรมเพื่อให้จิตใจของเรามีหลักมีเกณฑ์ ถ้าฟังธรรมเตือนหัวใจของเรา พุทธศาสนาสอนที่นี้ สอนเข้ามาสู่ใจของตัว มโนปุพฺพฺพคฺมา ฐมฺมา นี้ใจเป็นที่เกิด สรรพสิ่งในใจเป็นประโยชน์ที่สุด นี่ให้ดูแลใจของตัว

ฉะนั้น เราเกิดมาเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ เพราะถ้าใครไม่ได้ทำบุญนะ ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าการเกิดเป็นมนุษย์นี้แสนยาก ท่านเปรียบเหมือนเต่าตาบอดอยู่กลางทะเล แล้วภพชาติเหมือนห่วงห่วงหนึ่ง เราอยู่ในทะเลเต่ามันจะโผล่ขึ้นมาหายใจขึ้นมาบนผิวน้ำ ถ้ามันโผล่ขึ้นมาสู่ในบ่วงนั้น นี้ได้เกิดเป็นมนุษย์ เพราะการเกิด การตายของจิตมันเวียนตายเวียนเกิดในวัฏฏะไม่มีที่สิ้นสุด มหาศาลมาก นี้เราจะเชื่อหรือไม่เชื่อนั้นมันเป็นความเชื่อ แต่ความจริงกับความเชื่อมันคนละอันกัน

ความจริงก็คือความจริง ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว แล้วเราว่าเราเป็นคนดีๆ เราก็ดีทุกอย่างเลย มันดีแบบของกิเลสไง ดีของสิ่งที่เรามีวาสนาเกิดมาเป็นมนุษย์ แล้วเราก็บอกสิ่งนี้เราเป็นคนดีๆ อยู่แล้ว มันเข้าข้างตัวเองตลอดเวลา แต่พอถึงที่สุดนะชีวิตนี้มีการปลด

พรากเป็นที่สุด นี่ภาษาบาลีขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเอาภาษาไทยเลย ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด ถึงที่สุดแล้วชีวิตนี้มันพลัดพรากหมด ดีแค่ไหนมันก็ทิ้งไป พอทิ้งไปแล้วสิ่งที่มันติดตามใจไปมันจะมีอะไรล่ะ? มีก็คุณงามความดีของเรา กับมีสิ่งที่เราทำบาปติดตัวเรามา สิ่งนี้มันจะไปกับเรา

ถ้าสิ่งนี้ไปกับเรา เห็นไหม ถ้าฟังธรรมๆ ฟังเพื่อเดือนสติ เดือนสติอยู่ที่นี้ ถ้าฟังธรรมนะ ฟังธรรมเพื่อระลึกรู้ ฟังธรรม เขาบอกว่าการให้ผลประโยชน์ ให้ธรรมชนะซึ่งการให้ทั้งปวง ให้ธรรมคือให้วิชาการ ให้ธรรมคือให้ความรู้ ให้ธรรมคือให้หุดาสว่าง ให้ธรรมให้จิตใจเรามีสติสัมปชัญญะ ถ้าคนมีสติสัมปชัญญะนะ อุปสรรคอะไรก็แล้วแต่ มันจะใหญ่โตขนาดไหนนะ ยิ่งเท่าข้างเลย มันเหลือเท่าตัวมดเท่านั้นแหละ เหลือแค่มด เพราะอะไร? เพราะมีสติปัญญา

ปัญหาเขามีไว้ให้แก้ไข คนเกิดมาก็มีปัญหาทั้งนั้นแหละ ใครเกิดมาก็มีปัญหา หายใจอยู่ เป็นหวัดขึ้นมาก็หายใจไม่ได้แล้ว ปัญหามันมีทั้งนั้นแหละ แต่ถ้ามีสติสัมปชัญญะนะ ให้อปัญหาใหญ่ๆ เหลือแค่นี้ แต่ถ้าใจมันอ่อนแอ ไม่ใช่ปัญหาเลยนะ เป็นปัญหา ไม่ใช่ปัญหาเลย อยู่ด้วยกันก็คนนั้นเสียงดัง คนนี้ไม่พอใจ คนนั้นไม่พอใจ ไม่ใช่ปัญหาเลย มันทำให้เป็นปัญหาขึ้นมาซะ แต่ถ้ามีสตินะ ปัญหาจะใหญ่ขนาดไหน

ปัญหาใครเกิดมามันก็มีทั้งนั้นแหละ แล้วเกิดมาปัญหาเราก็กว้างใจของเราไป แล้วแก้ไขกันไปด้วยสตินะ นี่ถ้ามันยังแก้ไขไม่ได้วางไว้ก่อน เวลาเด็กๆ จะเรียนหนังสือ เห็นใหม่ บอกว่าคุณหนังสือ คุยอย่างไรคุณแล้วก็จำไม่ได้ บอกให้วางไว้ก่อน แล้วกำหนดพุทโธ พุทโธ อู๋ คุย คุณขนาดนี้ยังไม่รู้เลย แล้ววางไว้พุทโธแล้วเมื่อไหร่มันจะรู้ พุทโธมันจะมีอะไร?

เอ็งวางก่อนสิ แล้วตั้งพุทโธไว้ พอวางแล้วเราก็มามากพุทโธ พุทโธ สติมันก็ปล่อยวาง สติมันก็ทำให้ความเครียดต่างๆ มันปล่อยวางหมด กลับไปอ่านนะ กลับไปอ่านหนังสือ มันเข้าใจ มันอ่านแล้วไปเลย อ่านทั้งหมดเลย อ่านแล้วว่าอย่างไร? งงๆ ไม่รู้อะไรเลย อ่านให้จบ แต่จำอะไรไม่ได้เลย วางมันไว้ซะ แล้วพุทโธก่อน เด็กๆ นะเราสอนทำอย่างนี้หลายคน แล้วกลับมาบอกได้ผลหมด ได้ผลหมายความว่า หนึ่งไม่มีความตีงเครียดกับชีวิต ไม่มีสิ่งใดครอบงำตัวเรา เรากลับมาดูนะแล้วเข้าใจหมด

ท่านบอกเลยประชาชนทั่วไปหายใจทิ้งเปล่าๆ คือหายใจเอาออกซิเจนไม่ใช่การปฏิบัติธรรม เพราะมันไม่มีการฝึกสติ เพราะการปฏิบัติธรรม ปฏิบัติธรรมเพื่อให้จิตใจผ่องแผ้ว ให้จิตใจมีสติสัมปชัญญะ ให้มีสติสัมปชัญญะ สติสัมปชัญญะเกิดขึ้นจากการฝึกหัด สติที่มีอยู่กับเราเขาเรียกว่าสติพื้นฐานของมนุษย์ มนุษย์มีสติก็เป็นมนุษย์ สมประกอบ ถ้ามนุษย์ขาดสติก็เป็นมนุษย์อยู่โรงพยาบาลศรีธัญญา

นี่สติทำให้เราเปลี่ยนแปลงจากมนุษย์ที่ขาดสติ ที่เขาจับส่งโรงพยาบาลกัน เพราะสติอ่อน สติใช้ไม่ได้ มนุษย์ถ้ามีสติขึ้นมากก็เป็นมนุษย์สมประกอบ แต่ถ้าเราฝึกให้มากขึ้น เห็นไหม จากปุถุชนเป็นกัลยาณปุถุชน ฉะนั้น หลวงปู่ฝั้นท่านบอกว่าหายใจทิ้งเปล่าๆ คือว่าท่านเสียดายแทนมนุษย์ไง หลวงปู่ฝั้นท่านเสียดายแทนมนุษย์ที่มนุษย์มีลมหายใจแล้วมนุษย์ไม่กำหนดลมหายใจนั้น ถ้ามนุษย์กำหนดลมหายใจนั้น ใครเป็นคนกำหนดลมหายใจ ถ้าไม่ใช่สติ ไม่ใช่จิต

สติเกิดจากจิต ถ้าสติเกิดจากจิต จิตนี้มันมีสติ แล้วมันเข้ามากำหนดลมหายใจ นี่กำหนดลมหายใจ จิตมันได้ฝึกหัด จิตมันได้ฝึกหัดมันก็เป็นการปฏิบัติธรรม แต่เราหายใจเฉยๆ นี่หายใจกันโดยวิทยาศาสตร์ โดยโลกใจ หายใจทิ้งเปล่าๆ พระอรหันต์เขาเสียใจเสียดายแทนพวกเรานะ พระอรหันต์เขาเสียดายแทนมนุษย์ที่มนุษย์มีลมหายใจ แล้วไม่ฝึกหัดใช้สติ ถ้าฝึกหัดใช้สติ มีสติหายใจเข้านิกพุท หายใจออกนิกโธ แล้วพยายามทำไว้

โยมกลับไปทุกคนนะให้ทำ พอทำแล้วไม่ต้องไปรายงานใคร รายงานกับจิตตัวเองนั่นแหละ คุณความเป็นไปของตัวเอง คุณความเป็นไปของจิตตัวเองว่ามันพัฒนาขึ้นมากน้อยแค่ไหน ให้ดูใจของตัวเองนั่นแหละ ผลมันเกิดตรงนั้น ฉะนั้น ถ้าผลมันเกิดตรงนั้นนะ ทำอย่างไรจึงเรียกว่าการปฏิบัติธรรม พอการปฏิบัติธรรมเราก็คิดถึงไอนั้นเป็นรูปแบบ อันนั้นมันเป็นกระแสสังคม ตอนนี่การปฏิบัติกำลังขึ้นหม้อ เดียวนี้สำนักปฏิบัติที่โดยคฤหัสถ์เขาสอนกันเยอะไปหมดเลย มันก็เหมือนหม้อที่กำลังจะรวยไฉ เศรษฐกิจไม่ดีหม้อที่กำลังจะรวย

คนตื่นการปฏิบัติธรรม สำนักปฏิบัติธรรมกำลังจะรวย แต่วัดกำลังจะจน เพราะเขาบอกว่าไปวัดลำบากมาก ไปวัดนี้แหม ต้องไปเคารพพระ พระผู้มีศีล ไปก็ระวังตัว อู้อึลำบากไปหมดเลย ไปสำนักปฏิบัติธรรมดีกว่า เหมือนไปสปา เขาบริการหมดเลย

ถาม : จำเป็นต้องไปวัดไหม?

ตอบ : ไปวัดหมายความว่าไปเพิ่มพูน ไปเพิ่มบุญกุศลของตัวเอง แล้วถ้าเราปฏิบัติ นะ เวลาปฏิบัติ หลวงตาท่านปฏิบัติ ท่านอยู่กับหลวงปู่มัน หลวงตาท่านเรียนมาก่อน ท่านจบมหามา เรียนมาเพื่อปฏิบัติแล้วจะไม่ได้หลง เวลาท่านทำความสงบของใจขึ้นมา พอใจมันสงบ มันพิจารณาเข้าไปแล้ว เวลาท่านเข้าใจว่า เข้าใจผิดใจ ท่านเข้าใจว่านี่เป็น นิพพาน พอเข้าใจว่านิพพาน หลวงปู่มันท่านก็พยายามดูแลรักษา นี่ท่านต้องรอจังหวะ รอเวลานะ ถามว่า

“มหา จิตดีไหม?”

“ดีครับ”

เวลาอยู่ได้สักหลายๆ เดือน ถามว่า “มหา จิตดีไหม?”

“ดีครับ”

นี่ต้องไปวัดไหม? ดีครับๆ จนถึงที่สุดท่านเห็นว่าความเข้าใจผิดมันถลำลึกไป มากพอแล้ว แล้วนี่ดูแลรักษากันมาขนาดนี้ พอถึงเวลาบิณฑบาตท่านว่ามหาจิตดีไหม? ดีครับ มันจิตดีบ้างอะไรนั้นนะ? ดีอย่างนั้นมันคืออะไรล่ะ? อ้าว ก็มันว่างหมดเลย มันสุขสบาย มันว่างอย่างไร? นี่มันเป็นสมาธิ สมาธิเป็นอย่างไร? อ้าว ก็นี่ใจสัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิ ของพระพุทธเจ้ามันไม่มีสมุทัย สัมมาสมาธิของท่านมันมีสมุทัย

คนเรานี้ถ้ามันไม่รู้จริง มันคิดขัดมันตอบไม่ได้หรอก เวลาเหตุผลของหลวงปู่มัน ที่มันเข้ามาๆ งงนะ งง งงก็ยังเถียงนะ เถียงเพราะอะไร? เถียงเพราะเราปฏิบัติมาเรามีภูมิรู้ ใช่มั้ย? คนทำงานมา ใครไม่รู้ว่าทำงานมาบ้าง คนทำงานมา ทุกคนก็ทำมาทั้งนั้นแหละ แต่เราเข้าใจว่าเราถูก เราเข้าใจว่าเราถูก แล้วเราเข้าใจถูกเราก็เอาทางวิชาการมารองรับ เพราะเรียนมาเป็นมหา มหามันก็เอาวิชาการมารองรับ ก็เลสอยู่ในใจมันก็เอา วิชาการของพระพุทธเจ้ามารองรับความผิดของตัวเอง

หลวงปู่มันท่านเป็นพระอรหันต์ ท่านก็ใส่เลย “ความสุขอย่างนี้มันสุขแก่เศษเนื้อ ดิคนั้น”

ไอ้เราเศษเนื้อติดฟันเราก็อ้ว แหม นิพพานมันสุข มันอร่อยมากเลย ท่านบอกอาหารเต็มคำอร่อยกว่านี้เยอะ แต่เราไม่เคยกิน นี่ใส่กัน คำว่าจำเป็นต้องไปวัดไหม? เวลาจำเป็น เห็นไหม ปฏิบัติธรรมอย่างไรถึงว่าปฏิบัติธรรม ที่ไหนก็ปฏิบัติธรรมได้ ที่ไหนก็ปฏิบัติธรรมได้ แต่ทำแล้วเราจะล้มลุกคลุกกลานอยู่อย่างนั้น เราจะเชื่อมั่นความเห็นของเราอยู่อย่างนั้น หรือเราจะไปวัดไปวาหาครูบาอาจารย์ของเราแล้วตรวจสอบของเรา

เวลาไปหาครูบาอาจารย์นะ นี่เวลาโยมปฏิบัติมากับฟังเราเทศน์ ถ้าโยมปฏิบัติมาอย่างหนึ่ง เราเทศน์อย่างหนึ่ง มันชนกันใจเราแล้วละ ในใจมันชนกันแล้ว เฮ้ย เราปฏิบัติมาอย่างนี้ หลวงพ่อพุฒคิด หลวงพ่อพุฒคิด อย่างนี้มันก็เป็นประโยชน์แล้ว ถ้าไม่มาฟังหลวงพ่อกุณนะ เราก็อปฏิบัติอยู่ที่บ้านนะ โอ๊ย สุขยอด สุขยอด สุขยอดเลย เวลาหลวงพ่อกุณ เอ๊ะ ทำไมหลวงพ่อกุณไม่ตรงกับเราละ? หลวงพ่อกุณมาขัดแย้งกับเรานี้ หว่า นี่มันได้ตรวจสอบ ไปวัดได้ประโยชน์อย่างนี้ นี่ฟังธรรมๆ

ฉะนั้น จะบอกว่าถ้าไปวัดศัพท์เพะไม่จำเป็นต้องไปหรอก (หัวเราะ) วัดศัพท์เพะไม่จำเป็นต้องไป ไปแล้วมันบาดตา ถ้าวัดศัพท์เพะนะ ไปแล้วนะอยู่บ้านดีกว่า แต่บอกถ้าอยู่บ้านดีๆ เราดีจริงแล้วหรือ? เราดีจริงหรือเปล่า? ครูบาอาจารย์ท่านมีจริงของท่านอยู่ ถ้าครูบาอาจารย์มีจริงอยู่เราต้องแสวงหา ถ้าเราจะเอาความดีของเรา เราต้องแสวงหาเพื่อตรวจสอบความดีของเรา ตรวจสอบว่าความดีของเรามันดีจริงหรือเปล่า? มันถูกต้องหรือเปล่า? อันนี้เป็นประโยชน์

ถาม : ต้องไปวัดไหม? วัดใช้ทุกอย่างเป็นธรรมหรือไม่คะ?

ตอบ : คำว่าเป็นธรรมนะ หลวงตาท่านพูดอย่างนี้ ใจของคนถ้ามันสุขยอดนะ ใจของคนถ้าเป็นใจที่ดี หมายถึงว่าเป็นสมณะที่ถูกต้องแล้ว คำนี้ของมันก็เป็นธรรม ถ้าใจของคนเรา ใจของเรา ถ้าใจของคนเราที่ชั่วช้า ใจของเราชั่วช้าลามก เป็นคนที่ใช้ไม่ได้ แม้แต่กำเพชรอยู่เพชรนั้นก็ไม่ได้ แม้แต่กำเพชรอยู่ ถือเพชรอยู่ เราเป็นโจร เราเป็นขโมย ไปปล้นมา เราปล้นเพชรเขามา เพชรนั้นจะดีไหม? เราปล้นเขามา เราลักเขามา แต่ถ้าเราเป็นคนดี สุขแสนดี เราก็อ จึ้นนั้นก็เอาไปเป็นบุญได้

ถาม : วัดใช้ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นธรรมหรือไม่? วัดใช้ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นธรรมหรือไม่?

ตอบ : วัตถุมันก็ประกอบขึ้นมาด้วยธาตุ ๔ วัตถุก็ประกอบขึ้นมาด้วยวัสดุก่อสร้างบ้านของเรา เราก็นำสิ่งนี้ขึ้นมาจากวัสดุก่อสร้างเหมือนกัน มันต่างกันตรงไหน? มันต่างกันตรงไหน? แต่ต่างกันที่ว่าวัตถุนี้เจตนาไง เวลาโยมมาถวาย เห็นไหม ถวายสิ่งนี้เพื่อสร้างกุฏิวิหารเพื่อให้เป็นอาราม เป็นที่พักของผู้ทรงศีล มันเจตนาสะอาดบริสุทธิ์มาตั้งแต่ต้นว่าของนี้เป็นของสงฆ์ เป็นของสาธารณะ เป็นของๆ วัตถุ นี้เป็นของๆ วัตถุ แต่ด้วยค่าของมัน มันก็เป็นวัตถุเหมือนกัน

ฉะนั้น ว่าเป็นธรรมหรือไม่? เป็นธรรมหรือไม่มันก็เหมือนมรรค มรรคมีมิจจา แล้วก็สัมมา ถ้าทำถูกต้องดีงามมันก็เป็นสัมมาทิฐิ เป็นความถูกต้องดีงาม ถ้าเป็นมิจจาทิฐิเป็นความเห็นผิด วัตถุก็คือวัตถุ เราจะบอกว่าวัตถุมันก็เป็นแค่ชื่อ แต่การที่ว่า

ถาม : วัตถุใช้ทุกสิ่งทุกอย่างชอบธรรมหรือไม่?

ตอบ : ถ้าเป็นธรรมมันก็ชอบธรรม ถ้าไม่เป็นธรรมมันก็ไม่ชอบธรรม วัตถุใช้ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นธรรม มันก็ต้องเป็นธรรมตั้งแต่การกระทำที่ถูกต้องดีงาม มันก็เป็นธรรม ถ้าวัตถุใช้ทุกสิ่งทุกอย่างทำให้มันผิด ทำให้มันผิดไปมันจะเป็นธรรมได้ไหม? มันก็ไม่เป็นธรรม มันอยู่ที่เราทำต่างหากว่าเป็นหรือไม่เป็น

ถาม : อธิบายถึงศีล สมาธิ ปัญญาที่เป็นกิจวัตรประจำวันในการใช้ปฏิบัติงาน

ตอบ : ในการใช้ปฏิบัติงานนะ เวลาทำงานเราทำงานอยู่กับงาน งานนี้บางทีเราเขียนหนังสือ เราคำนวณมันต้องใช้คำนวณ ไม่ต้องพูดอะไรออก อยู่กับงานนี้แหละ แต่เวลาเราปล่อยวางแล้ว ถ้าจิตเราไม่ให้เร่ร้อนเรากำหนดพุทโธชะ เวลาจิตนะ อย่างเช่นทำงานทุกคนจะคิดนะ โอ๊ย ทำงานมันก็เครียดเต็มที่แล้วจะมาพุทโธอะไรอีก? เพราะมันเครียดนะสิ พอเราเครียด พอมันเปลี่ยน นี่เราหิวกระหายอยู่ พอเราดื่มน้ำเย็นขึ้นไปมันก็มีความสุขเป็นธรรมดา เราทำงานมาตั้งเครียดมาก ถ้าเราได้พักก่อน ได้ดื่มน้ำเย็น ได้ใช้ผ้าเย็นเช็ดมันก็จะชุ่มชื่นขึ้น ทำงานตั้งเครียดหมดเลย

พุทโธนั่นแหละสำคัญจริงๆ นะ เพราะพุทโธเป็นพุทธานุสติ พุทโธเป็นศาสนาดาวของเรา เราเอาจิตไปเกาะไว้กับพระพุทธรูปเจ้ามันไม่ดีตรงไหนล่ะ? แล้วเราปล่อยให้มันเร่ร้อนไป นี่มันก็เครียดมาเต็มที่แล้วก็ปล่อยมันไหลไปเลย คนเราหิวกระหายมาแล้วก็ไม่

ต้องกินอะไร นอนไปเถอะ เคี้ยวตื่นขึ้นมาจะอิมเอง มันไม่มีนะ เวลาเราจะปฏิบัติธรรมไป ใช้ชีวิตประจำวัน เขาว่าธรรมะในชีวิตประจำวัน ธรรมะในชีวิตประจำวัน

ธรรมะมันสูงกว่าชีวิตประจำวันเรานะ ที่นี้ชีวิตประจำวันเราก็ใช้ชีวิตประจำวัน แต่เราก็อยากได้ธรรม ถ้าอยากได้ธรรมนะ ใหม่ๆ เริ่มต้นเราก็มีลมหายใจเข้า ลมหายใจออก กำหนดพุทโธไว้ ขนาดเราทำสมาธินะ เวลามันเสื่อมขึ้นไปยังต้องกลับมาตรงนี้เลย ใครทำสมาธินะ เวลาเสื่อมไปแล้วก็ต้องใช้สติกลับมาพุทโธ ใช้สติกลับมาอานาปานสติ สติกลับมาที่คำบริกรรม เพราะคำบริกรรมนั้นทำให้เกิดสมาธิ พอเกิดสมาธิแล้วเราก็ พอใจตรงนั้น แล้วเราไม่บริกรรมต่อไป

ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ เราถึงเหตุนี้มันก็เสื่อมไป พอเสื่อม ทำงานมามันก็ ทุกข์ก็ยากอยู่ มันก็ตั้งเครียด พอตั้งเครียดเรากลับมาที่พุทโธ พุทโธ เพราะพุทโธนี้มันเหตุ ใจ เหตุรักษาใจไว้จะไม่ให้มันทุกข์มันยากใจ เหตุที่รักษาใจไว้ไม่ให้มันตั้งเครียดใจ แต่ เราบอกว่าก็มันตั้งเครียดอยู่นั้น พุทโธมันตั้งเครียดเข้าไปใหญ่เลย ไม่ใช่ พุทโธมันจะตั้ง เครียดตรงไหน? แต่พอมันทุกข์ มันยากมา กิเลสมันอ่าังงาย ทำงานมาก็ลำบากจะตายอยู่ แล้ว พอปล่อยแล้วต้องมาพุทโธอีก อู้ย ยุ่งเข้าไป ๒ เท่าเลย ทำไปเถอะ ลองพุทโธไป ก่อน แล้วเดี๋ยวจะติดใจ เดี่ยวจะติดใจนะ

ฉะนั้น ว่าชีวิตประจำวันไง ฉะนั้น สติ สมาธิ ปัญญา กิจวัตรประจำวัน กิจวัตร ประจำวันเราก็ทำของเราไป เราทำของเราไปด้วยการมีสติ เรามีสติแล้วมันจะใช้ของมัน ได้ แล้วมันจะเป็นประโยชน์ของมัน นี่ชีวิตประจำวันนะ

ปัญหามันเยอะ กลัวไม่ทัน เยอะมาก

ถาม : ข้อ ๑. จีวรของพระที่ลาสิกขาบทแล้ว (ลูกชาย) โยมแม่ชักจีวรแล้วถวาย ให้พระภิกษุที่วัดที่พระลูกชายบวช การที่ผู้หญิงชักจีวรทำได้หรือไม่คะ

ตอบ : ได้ ถ้ามันอยู่ที่วัดนะ ส่วนใหญ่แล้วถ้าเป็นครูบาอาจารย์ที่เข้มงวดท่านไม่ให้เข้ามายุ่งเลย พระเรานี้อายุ ๒๐ ถึงบวช ถ้าอายุ ๒๐ บวชแล้ว พระนะมันต้องมี คุณสมบัติทำสิ่งนี้ได้ แต่ที่นี้พอพระนี้สึกไป จีวรนี้พระสึกไป พระลูกสึกไป โยมแม่ชัก ให้ แล้วก็ไปคืนที่วัด ถ้าโยมแม่ชักให้ สิ่งแม่กับลูกมันจะมีความผูกพันกันเยอะมาก ภิกษุนะ ภิกษุองค์ใดก็แล้วแต่ บวชมาภิกษุ นั้น แม่มีลูกคนเดียว แม่นั้นตกทุกข์ได้ยาก

ภิกษุ นั้นจับต้องแม่ได้ ภิกษุ นั้นเช็ดจีเช็ดเยี่ยวแม่ได้ ภิกษุ นั้นดูแลแม่ได้ พระพุทธเจ้า
อนุญาต

นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อเราเป็นแม่ เป็นลูกใช่ไหม? เราชักให้ลูก เราชักให้ลูกอันนี้
ถือว่าทำได้หรือไม่คะ? ได้ ได้ แต่ที่นี้พูดโดยหลักการ แล้วลูกทำไมไม่ชักเองล่ะ?
(หัวเราะ) เออ แล้วเขาถามมาว่าแม่ชักให้ลูกได้ไหม? อ้าว มันก็ได้ แต่ถามกลับว่าทำไม
ลูกมันไม่ชักเอง แล้วแม่ไปชักทำไมล่ะ? อ้าว ก็แม่รักลูก แม่ก็อยากได้บุญจากลูก อ้าว
แล้วลูกทำไมไม่ชักเองล่ะ? อ้าว ก็อยากให้ลูกเป็นคนดี ก็ลูกก็ชักเอง ลูกอายุ ๒๐ บวชเป็น
พระ ลีจากพระไปมันก็ต้องทำงานได้ ใอันนี้ก็รักลูกเกินไป แหม รักจนไปบวชพระ
กลับมายังชักจิรวรให้อีกนะ

นี่พูดโดยหลักว่าชักได้หรือไม่ได้ ได้ แต่โดยสังคัมแล้ว ขนาดพระแล้ว พระนี้
เห็นไหม หลวงตาท่านเอามากกว่านี้เยอะนะ พระต้องเข้มแข็ง พระต้ององอาจกล้าหาญ
พระต้องมีศีล พระต้องรักษาตัวเองได้ พระต้องคุมตัวเองได้เพราะพระจะสอนเขา พระ
ต้องดำรงชีวิตให้เป็นแบบอย่างให้เขาได้เห็น ใอันนี้พระนะ โยมๆ ชักให้ที เอ๊ย เขาจะมาฟัง
พระ ไม่ใช่พระฟังโยม ใอันนี้โยมมา โยมๆ วัดนี้ขาดไปทุกอย่างเลย บ้าหรือ? ขาดอะไร? ก็
ขาดความเพียรของเอ็งนั่นแหละ เข้มแข็งแล้วปฏิบัติซะ เข้มแข็งแล้วปฏิบัติไป ถ้าปฏิบัติ
ขึ้นมาเดียวจะรู้อะไรเป็นอะไร

นั่นละศาสนธรรมอยู่ที่นั่น ไม่ใช่มาพะเน้าพะนอกันอยู่อย่างนั้น ศาสนาอ่อนแอ
ไปหมด ล้มลุกคลุกคลาน ยืนขึ้นมาไม่ได้ ถ้ายืนขึ้นมาได้ อันนี้เขาเป็นแม่เป็นลูกกัน เขา
แค่นี้เถอะ เดี่ยวหนัก ได้ไหม? ได้ แต่ถ้าลูกชักรเองก็ไม่มีคำถามใช่ไหม? ถ้าลูกเขาชักรเอง
ทุกอย่างมันก็จบใช่ไหม? ใอันนี้ไปชักให้เขาแล้วเขาถามว่า ที่นี้จะผิดไหม? มันก็ไม่ผิด
หรอก แต่โลกเขามองกันไง โลกเขามองกันว่าสมณะที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๔ องค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า พระอานนทเวลาร้องไห้ นะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะ
ปรีนิพพาน พระอานนทเวลาร้องไห้คร่ำครวญนะ

“ดวงตาของโลกดับแล้ว ดวงตาของโลกกำลังจะดับแล้ว ดวงตาของโลก”

พระพุทธเจ้าอยู่ชี้นำสัตว์โลกทั้งหมดเลย แล้วนี่บวชเป็นพระมา เป็นศากยบุตร
พุทธชิโนรสทำอะไรก็ไม่เป็น จะต้องให้โยมมาพะเน้าพะนอ มาดูมาแลอยู่ ใอันนี้มัน

การกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศล นั่นก็เพื่อให้ใจอุทิศส่วนกุศล ไม่ใช่ให้น้ำอุทิศส่วนกุศล ให้ใจอุทิศ ให้ใจอุทิศ แต่คนที่ฝึกหัดทำไม่เป็นเขาถึงให้ใช้น้ำนั้นเป็นตัวสื่อ เป็นตัวนำ แต่ถ้าเราเป็นกรรมฐานเขาไม่ใช่กันหรอก เขาใช้ตัวจริงเป็นตัวนำ เขาใช้หัวใจนี้ เป็นตัวนำ อุทิศอยู่ที่น้ำใจเลย อุทิศเลย อุทิศด้วยหัวใจ ได้ ๑๐๐ เปอร์เซนต์ อุทิศด้วยน้ำเออ เพราะเรายังไม่แน่ใจๆ ต้องเอาน้ำมาเป็นตัวสื่อ ฉะนั้น อุทิศนี้แหละตัวจริง

ถาม : ตอนเช้ากรวดน้ำเปล่าๆ โดยอธิษฐานชื่อตัวเอง แล้วอุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ล่วงลับโดยบอกชื่อและสกุล ผลบุญจะถึงผู้ล่วงลับหรือไม่คะ

ตอบ : ผลบุญถึงตรงที่เราทำบุญกุศลแล้ว ทำบุญกุศลผลบุญถึงแล้ว กรณีนี้อยู่ในสุดตันตปิฎกเยอะมาก อยู่ในสุดตันตปิฎกนะ เวลาคนไปทำบุญแล้ว อุทิศส่วนกุศลแล้ว ถึงเวลากลางคืนญาติพี่น้องบางคนก็มาเข้าฝันว่านี่อุทิศส่วนกุศลไปแล้วคนนั้นได้รับฯ ฉันไม่ได้รับฯ ไปฟ้องพระพุทธเจ้าก็มี ไปฟ้องเทวดาก็มี ในสุดตันตปิฎกมีเยอะมาก ฉะนั้น เวลาอุทิศส่วนกุศลเราก็อุทิศส่วนกุศลนั้น

ฉะนั้น เวลาสวดมาแล้วเป็นการอุทิศส่วนกุศล ศัพเพ สัตตา ศัพเพ สัตตา สัตว์ทั้งหลาย ศัพเพ สัตตา สัตว์ทั้งหลาย กันถิมังโง กันถิมังไม่ได้อุทิสนะ ศัพเพ สัตตา สัตว์ทั้งหลายเป็นเพื่อนเกิด แก่ เจ็บ ตายด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น ศัพเพ สัตตา สัตว์ทั้งหลายฯ อุทิสเลย ฉะนั้น เวลาอุทิศไปแล้วมันเข้านะ กรณีศาสนามันกรณีมายืดยาว คุณาศาสนาที่ว่า เป็นมหายาน ที่เขาไหว้เจ้ากัน แบบว่าไหว้นี้เป็นไหว้ญาติของเรา อันนี้ไหว้ผีไร้ญาติ ไหว้ต่างๆ

นี่ก็เหมือนกัน ศัพเพ สัตตา สัตว์ทั้งหลาย สัตว์ทั้งหลาย ญาติ ไม่ญาติทั้งหมดเลย แล้วเวลาหมดเลยก็ต่างคนต่างมารับส่วนบุญส่วนกุศล นี่ส่วนบุญกุศล ความรู้สึกของคน ไม่มีวันที่สิ้นสุด ของเราจะมากหรือน้อยแต่น้ำใจมันมหาศาล ใครหิบบเท่าไรมันก็ไม่หมดหรอก แต่ที่นี้เวลาสังคมทุกสังคมมีคนดีและคนเลว นี่สังคมของพวกสัมภเวสี พวก ศัพเพ สัตตาเขามาเขาก็แย่งชิงกัน แต่แย่งชิงกัน คนมีกำลังก็ได้ คนไม่มีกำลังก็ได้ แต่ถ้าอยู่ดีๆ เดี่ยวเราก็ได้ เราก็ทำของเราได้ ถ้าเราทำของเราได้นะ พอไม่ได้เขาก็มาเข้านี้..

อยู่ในสุดตันตปิฎก ในนิทานของพระพุทธเจ้ามีเยอะมาก มาร้องเรียนว่าไม่ได้บุญอย่างนั้น ไม่ได้บุญอย่างนี้ พระพุทธเจ้าก็เลยบอกว่าให้ อุทิสสุด เจาะจง เจาะจงก็ระบุชื่อ

ระบุชื่อของนี้ให้คนๆ นี้ เฉพาะคนๆ นี้ คนๆ นี้ได้รับ ไปรษณีย์ส่งไปเลย เฉพาะคนๆ นี้ ไม่ใช่ศัพท์ สัตตา ห้ามแย้ง ห้ามแย้ง ของคนๆ นี้ เราถึงได้ระบุชื่อกันไง เราก็ระบุชื่อว่าเป็น ญาติเราชื่อนั้นๆ พอญาติเราชื่อนั้นเสร็จแล้วเราก็ ศัพท์ สัตตา ซ้อนเข้าไป พอซ้อนเข้าไป เพราะของนี้มันเป็นนามธรรม ธรรมของพระพุทธเจ้าเปรียบเหมือนเทียน เทียนนี้เราไป จุดให้กับใครก็ได้แล้วแต่ จุคร้อยเล่ม พันเล่มเทียนเราก็ยังอยู่ มันก็จะจุดได้ต่อไป

นี่ก็เหมือนกัน เราอุทิศมากเท่าไร มันก็ยิ่งได้มากขึ้น บางคนมีเทียนแล้วไม่จุดให้ใครเลย เดี่ยวเขาแย่งไฟจากฉันไป เดี่ยวไฟฉันจะน้อยลง ฉันจะไม่ให้ใครเลย ไม่อุทิศให้ใครเลย ก็ได้แค่เล่มเดียว แต่อุทิศไปๆ เทียนเราก็ยังมีเทียนไป นี่ให้อุทิศส่วนกุศลไปเยอะๆ เขาบอกว่าของเรามีนิคเดี๋ยวจะอุทิศได้อย่างไร? เหมือนเทียน จุดแล้วจุดเล่าๆ ไม่มีวันหมด ความรู้สึกของเรา เราทำบุญไปแล้วเรารู้สึกเราอุทิศได้ตลอดเวลาไป อุทิศไปเลย ชื่อนี้มันเป็นสิ่งที่โต้เถียงกันเยอะ แล้วพอโต้เถียงปั๊บ ศาสนาพุทธนี่นะมันจะไม่มีขัดแย้งกัน มันจะกว้างขวางมาก แต่ครูบาอาจารย์องค์ใดก็ได้แล้วแต่มีหัวสมองนิดหนึ่งก็บอกว่า ต้องทำอย่างนั้นๆ ศาสนาก็มีแค่นี้แหละ มีแค่นี้แหละ ศาสนาของพระพุทธเจ้ากว้างขวางมากนะ

นี่ก็เหมือนกัน เราอุทิศไปเลย ศัพท์ สัตตาเลย แล้วอุทิศเจาะจงด้วย อุทิศอะไรก็ได้ทำไปเถอะ ไม่มีการขัดแย้งกัน แต่ไม่ใช่ซะ ฉะนั้นอย่างนี้ อาจารย์องค์นั้นว่าอย่างนั้น อาจารย์องค์นั้นว่าอย่างนั้น เปิดพระไตรปิฎก เปิดพระไตรปิฎก พระไตรปิฎกว่าอย่างไร เพราะพระไตรปิฎกท่านสอนนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนเฉพาะกลุ่มชนนี้ๆ มันหลากหลาย คนปัญญามากก็สอนละเอียดลึกซึ้ง คนปัญญาน้อยก็สอนเล็กน้อย

ท่านสอนไว้เยอะมาก ในพระไตรปิฎกท่านสอนกว้างขวางมาก แต่ไอ้ครูบาอาจารย์ที่มีสมองนิดหนึ่งมันก็เอาเฉพาะตรงนั้น เอาเฉพาะตรงที่มันพอใจ แล้วมันก็ไปขยายความ แล้วไอ้ที่เหลือเยอะแยะนั้นไม่ใช่หรือ? ไอ้เฉพาะที่พระพุทธเจ้าพูดถูกใจ อันนี้พระพุทธเจ้าบอก ถ้าอันไหนไม่ถูกใจไม่ใช่ๆ แต่ไม่รู้ที่มาที่ไปไง นี่พูดถึงว่าการอุทิศนะ อุทิศเพื่อศัพท์ สัตตาด้วย การระบุชื่อมันก็เป็นเจาะจง ฉะนั้น เจาะจงก็เจาะจงที่เราระบุชื่อได้ แต่ย่าของย่า ย่าของปู่ ปู่ของปู่ที่เราไม่รู้ชื่อไหม? ไม่มีใครรู้หรือก เกิดไม่ทัน ฉะนั้น ศัพท์ สัตตามันได้กว้างขวางนะ แล้วถ้าเราระบุได้เราก็ระบุไป

ถาม : เมื่อเจ้ากรรมนายเวรได้อโหสิกรรมให้แล้ว ผู้สร้างกรรมยังต้องรับผลของกรรมนั้นอยู่อีกหรือไม่?

ตอบ : เจ้ากรรมนายเวรที่ได้อโหสิกรรมแล้ว ถ้าเจ้ากรรมนายเวรอโหสิกรรมต่อเราแล้ว อันนี้ก็หมดเวรหมดกรรมกันไป

ถาม : ผู้สร้างกรรมนั้นจะได้รับผลกรรมหรือไม่?

ตอบ : กรรมก็คือกรรม เช่นพระนี่ทำอาบัติ พระทำสิ่งใด พรากของเขยวเป็นอาบัติก็ปลงอาบัติ พอปลงอาบัติแล้วมันก็หมดสิ่งที่เป็นอาบัตินั้นไป แต่กรรมนั้นมีอยู่ไหม? กรรมนั้นมีอยู่ไหม? มี

นี่ก็เหมือนกัน เจ้ากรรมนายเวร สิ่งที่อโหสิกรรมแล้วจบกันไป แต่กรรมเรามีนะ กรรมของเรามี ก็กรรมที่เราทำพันธกรรมของเรานี้ไง เราตัดแต่งหัวใจของเรานี้ไง เราทำให้เราเข้มแข็งนี้ไง เขาอโหสิกรรมให้เราแล้ว แต่หัวใจเรายังโหลอยู่ หัวใจเรายังหวั่นไหวอยู่ เรามีกรรมอยู่ไหม? มี ถ้ามีกรรมอยู่เรารักษาใจของเรา มันไม่มีที่สิ้นสุดหรอก มีภาวสวะ มีสถานที่รับรู้ไม่มีที่สิ้นสุดหรอก ถ้ามีสิ้นสุดนะ มันถึงเป็นวิธีการ ในพระไตรปิฎกทั้งหมดเป็นวิธีการทั้งนั้น วิธีการให้เราสิ้นสุดแห่งทุกข์

ฉะนั้น ตอนที่พระที่มีปัญหา คือเอาวิธีการมาเถียงกัน วิธีการของใครถูก วิธีการของใครผิด มันแก้วิธีการ แต่ผลของมัน นี่นิพพานเป็นอย่างไร? ใครอธิบายนิพพานมา พระพุทธเจ้าบอกวิธีการไปเรื่อยๆ พอจบแล้วจบวิมุตติ วิมุตติออกจากสมมุติบัญญัติไปหมดเลย นั่นวิมุตติไปแล้ว นั่นเป็นวิธีการ นี่ก็เหมือนกัน นี่ถ้าเจ้ากรรมนายเวรอโหสิกรรมให้เราแล้ว

กรณีนี้เราทำของเรานะ เราจะบอกว่าตอนนี้ในสังคมมันเรื่องนี้เยอะมาก เรื่องเจ้ากรรมนายเวร เรื่องแก้กรรม เรื่องต่างๆ อย่าไปเชื่อ อย่าไปเชื่อ เราให้เชื่อพระพุทธเจ้าทำได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เราพยายามทำความดีของเรา สิ่งใดที่มันผิดไปแล้วนะ ธรรมของพระพุทธเจ้าบอกว่าสิ่งใดทำแล้วเสียใจร้องไห้ สิ่งนั้นไม่ดีเลย แต่เวลาเราทำนี่เราขาดสติ เราทำนี่เราทำด้วยอารมณ์ของเรา พอทำไปแล้ว กระทบกระเทือนใครแล้วก็นั่งเสียใจ

พอนั่งเสียใจแล้วก็อยากจะไปขอโทษกรรมต่อเขา เขาก็โทษกรรมให้เรามา ให้เรามาเสร็จแล้วเดี๋ยวเราก็ไปทำคนอื่นอีกแล้ว เพราะเรารักษาใจเราไม่ได้ เขาโทษกรรมมากับเราแล้ว เราก็พยายามดูแลใจเรา ไม่ทำกับใครอีกแล้วนะ แม้แต่ตัวเองก็ไม่ทำ เราจะทำคุณงามความดีของเรา พยายามสร้างคุณงามความดีของเรา ความดีนะ สุจริต ความเป็นสุจริต ความดีนี้คุ้มครองเรา เราทำแต่คุณงามความดี ความดีจะคุ้มครองเรา คนจะเถียงทันทีเลย คุ้มครองอะไรหลวงพ่อกัน นี่ทำดีทุกคนเลย ทุกข์นำคุณเลย

คนเรามันมีกรรมเก่ากรรมใหม่ นะ เรานั่งกันอยู่นี้ทำไมรูปร่างหน้าตาเราไม่เหมือนกัน แม้แต่เกิดจากพ่อแม่คนเดียวกัน พ่อแม่มีลูก ๒ คน ๓ คน ลูกเกิดมาก็ไม่เหมือนกัน ทำไมเกิดจากพ่อแม่เดียวกันไม่เหมือนกัน นี่มันก็เกิดจากกรรมของเราไง กรรมเก่า กรรมใหม่ ใจ นี่พ่อกรรมเก่า เราหน้าตาไม่เหมือนกันแต่ทำไมพ่อแม่เดียวกัน เพราะกรรมมันให้ผลมาอย่างนั้น

ถ้ากรรมให้ผลมาอย่างนั้น กรรมเก่ากรรมใหม่ของคน กรรมเก่าที่มันเป็นกรรมเก่า นะ ทำสิ่งใดก็ขาดตกบกพร่องไปตลอดเลย พอมันหมดคนะมันก็ไปของมันดี ถ้ามันหมดคนะ มันไม่หมดเราก็ทำดีของเรา เราทำของเราเองอย่างนี้ เวลาเราทำเราพอใจที่จะทำ แต่เวลาอย่างนี้เราจะมาเรียกร้องว่าทำไมไม่เสมอกัน ทำไมไม่เสมอกัน ไม่เสมอกันก็เอาวางไว้ก่อน เราพิสูจน์ของเรา ถ้าพิสูจน์ได้มันก็จะจบนะ ถ้ามันจบมันก็เป็นประโยชน์กับเรานะ

นี่พูดถึงเรื่องเจ้ากรรมนายเวร เจ้ากรรมนายเวรนะในพุทธศาสนาสอนก็เชื่ออยู่ แต่เชื่อแบบพุทธศาสนา ไม่ได้เชื่อแบบทางโลกๆ ทางโลกๆ เป็นทรงเจ้าเข้าผีนั่นก็بابอไปหมด แล้วคนชอบเชื่อนะ เพราะ เพราะมันสบาย ไปถึงก็เอาน้ำลายเป่าที่ ฟู หาย กลับบ้านได้ ชอบอย่างนั้นแหละ แต่ถ้าทำดีนะไม่ชอบ ถ้าใครเป่าหัวให้ทีหนึ่งนะ แหม ไปที่นั่นแหละไปถึงก็ขึ้นครุเสร็จ เป่าหัวเสร็จกลับบ้าน ทำอะไรต่อได้สบายเลย แล้วพอบมีปัญหาไปอีกแล้ว เป่าหัวอีกทีหนึ่ง หลวงตาบอกว่าพระจูเห่า เहांพ่นฝ่อๆ อยู่นั่นแหละมันไม่ใช่ความจริง

ถาม : อยากให้หลวงพ่อบริบายความหมายของคำว่า “กัลยาณมิตร” เนื่องจากช่วงนี้พุทธศาสนิกชนใช้กันเหลือเพื่อเกิน

ตอบ : กัลยาณมิตรนะ นี่ใครบวชพระ คนที่ยังไม่ได้บวชพระเขาเรียกว่าคนดิบ ถ้าบวชพระมา ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในไตรมาสหนึ่ง ๓ เดือน ลีอกออกไปแล้วเขาเรียกว่าเป็นคนสุก เป็นบัณฑิต บัณฑิตได้ศึกษาธรรม

ฉะนั้น ในนวโกวาทัง คนเทียมมิตร มิตรแท้ มิตรเทียม กัลยาณมิตร คนเทียม มิตรนะ มิตรเทียมคือมิตรที่ปอกลอก มิตรเทียมคือคนเข้ามาคบกับเราใช่ไหม เอาเราไป อ้างอิงหาผลประโยชน์นั่นคือมิตรเทียม แล้วเขาไม่ดูแลเรา เขาพยายามหาผลประโยชน์ กับเรา มิตรแท้ มิตรแท้คือมิตรตายแทนกัน แม้แต่หลังเรา เรามีความผิดพลาด ใครติ ฉินนินทาเรา เขาจะแก้ให้ เขาจะต่อสู้ให้ เขาพยายามจะเคลียร์ให้ว่าสิ่งนั้นเองเข้าใจผิด นั่นคือมิตรแท้

นี่มิตรแท้ มิตรเทียม คนเทียมมิตร มันอยู่ในนวโกวาท พระพุทธเจ้าสอนไว้หมดแล้ว พระพุทธเจ้าสุดยอดๆ ยอดจริงๆ นะ เพราะเราไปอ่าน เราฟังพระพุทธเจ้า ในเรื่องของศีลของภิกษุณี ศีลของภิกษุณีนี่นะมันมีปาราชิก ๑๓ ใช่ไหม สังฆาทิเสสเยอะมาก ของภิกษุณีนะ นี่ทำไมพระพุทธเจ้าเข้าใจอารมณ์ของผู้หญิงได้ขนาดนั้น สังฆาทิเสสของผู้หญิงนะ ภิกษุณีกับภิกษุณีทะเลาะกัน แล้วภิกษุณีไม่เอามาบอกเป็นสังฆาทิเสสไม่ให้เก็บเรื่องไว้ไง นี่ทำไมพระพุทธเจ้าเข้าใจเรื่องความรู้สึกของผู้หญิง เราอ่านวินัย เรื่องภิกษุณี อู๋ ยอดมาก ยอด คิดไม่ถึง คิดไม่ได้ ใครคิดไม่ได้ พระพุทธเจ้ารู้ แล้วบัญญัติห้ามไว้เลย นั่นละถึงว่าความสุดยอด นี่ความสุดยอดมันก็ย้อนกลับมาที่กัลยาณมิตร กัลยาณมิตรพระพุทธเจ้าวางไว้หมดแล้ว

ฉะนั้น

ถาม : ให้หลวงพ่อบิณฑบาตคำว่ากัลยาณมิตร

ตอบ : มิตรแท้ มิตรดี ถ้ามิตรแท้ณะ ธรรมดาในสังคมโลกเราฟังเรื่องทหาร ทหารเขาใช้คำว่า “เพื่อน” ถ้าใครเป็นเพื่อนนะ เขาบอกคำว่าเพื่อนเขาไม่พูดกับใครง่ายๆ ไม่ใช่เพื่อนเราๆ ถ้าเขาว่าเพื่อนเราณะเขาตายแทนกัน ทหาร คำว่าเพื่อนของเขา ถ้าเพื่อนนะเขาตายแทนกันได้เลย แต่เขาไม่ใช่คำว่าเพื่อนกับใครง่ายๆ นะ เขาหาของเขา นี่มิตรไร คำว่ามิตร กัลยาณมิตร ถ้ามิตรแท้ มิตรแท้ณะ มิตรแท้มันจะรักกันจริง รักกัน ห่วงหาถึง

กัน ลับหลัง ต่อหน้าคูแลกัน รักยากัน นั้นมิตรแท้ แต่ในสมัยโลกนี้มันมีแต่มิตรเทียม มิตรเทียม ฉะนั้น คำว่ามิตรเทียมนะเราก็ต้องรักษาใจเรา มิตรเทียมไง

ฉะนั้น

ถาม : เนื่องจากว่าพุทธศาสนิกชนใช้ผิดๆ ถูกๆ

ตอบ : มันอยู่ในนวกวาท นี่เป็นบัณฑิตเลี้ยงดูพ่อแม่อย่างไร ทำอย่างไร นี้ กัลยาณมิตร พอกัลยาณมิตรบิบบันก็อยู่ในอเสวนา อเสวนา จ พาลานํ ปณฺหิตานญจ เสวนา ไม่คบคนพาล ให้คบบัณฑิต ทีนี้เวลาบัณฑิตมันก็มีพาลนอก พาลใน เวลาพาล นอกที่คนพาลมารังแกเรา คนพาลมาทำอย่างนี้ แต่ถ้าเป็นนาย นายก็ความคิด คิดดี คิดชั่ว คิดดีก็เป็นบัณฑิต คิดชั่วก็เป็นพาล มิตรนอก มิตรใน

นี่เวลากรรมฐาน เวลาครูบาอาจารย์สอนท่านสอนอย่างนี้เลย สอนจาก บุคคลภายนอก แล้วสอนจากความรู้สึกภายใน แล้วมันจะย้อนกลับเข้ามา แล้วย้อนกลับ มา มันจะรู้มันจะเห็นของมัน มันจะเป็นความจริงของมัน ถ้าเป็นความจริงมันก็เป็นความ ถูกต้อง อันนี้มิตรแท้ มิตรเทียมนะ

ถาม : เรียนถามหลวงพ่อกว่าถ้าญาติโยมกล่าวคำถวายสังฆทานอาหารให้พระ แล้ว แต่พระไม่ได้ทำการอุปโลกน์สังฆทานด้วยการสวดยัคฆะ อาหารที่เหลือจากพระที่ ลั่นแล้ว ถ้าโยมนำไปบริโภคนจะเกิดโทษหรือไม่? ถ้าเกิดโทษมีวิธีแก้ยังไง?

ตอบ : กรณีนี้มันกรณีแบบการทำงานของโลก การเซ็นสัญญาไง ถ้าคนไม่ เซ็นสัญญาต่อกัน สัญญานั้นไม่สมบูรณ์ สัญญานั้นบังคับใช้ไม่ได้ การทำบุญก็เหมือนกัน การทำบุญ ถ้าเราไปทำบุญนะ ถวายพระมันก็เป็นทำบุญระหว่างโยมนั้นกับพระ แต่ถวาย สังฆทาน ถวายสังฆทานก็ทำสัญญาไง เขียนสัญญาขึ้นมา พอเขียนสัญญาขึ้นมา นี่เป็น สังฆทานนะกล่าวถวายสังฆทาน พระก็สาธุ มันก็เป็นสังฆทาน พอเป็นสังฆทานมันก็ สมบูรณ์ตามสัญญานั้น ตามสัญญานั้นแล้วทำอย่างไรต่อไปล่ะ? ถ้าสัญญานั้นก็ต้องยัคฆะ

ยัคฆะหมายถึงว่าของๆ นั้นเป็นของๆ สงฆ์ พอทำสัญญาก็เป็นของๆ สงฆ์ พอของ สงฆ์ก็ต้องยัคฆะ ยัคฆะหมายถึงว่าให้แจกตั้งแต่พระเถระ ให้ถึงพระปกติ ให้ถึงสามเณร ให้ถึงคฤหัสถ์ ฉะนั้น พอทำสัญญาเสร็จแล้วไม่อุปโลกน์ ทำสัญญาเสร็จแล้วนึกสัญญาทิ้ง

เลย กินเลย ฉันทเลย มันก็เป็นโทษ ฉะนั้น เวลาครูบาอาจารย์ของเราท่านถึง คูสิเวลาไป ถวายสังฆทาน ถวายผ้าป่าท่านให้สิลวันตัสสะ ไม่ให้สังฆัสสะ ถ้าสังฆัสสะมันก็เป็น ของๆ สงฆ์ ถ้าสิลวันตัสสะมันก็เป็นของผู้ทรงศีล เพื่อความสะอาดบริสุทธิ์ทุกๆ ฝ่ายไป แต่พวกเราที่ไม่ได้อีก ศึกษามาก นักปราชญ์รู้มากบอกว่ามันไม่ได้บุญ มันจะได้บุญต้อง เป็นของสงฆ์ ต้องสังฆัสสะ อ้าว ถ้ามันจะได้บุญมันต้องถวายทาน ถ้าไม่ถวายทานเดี่ยว ไม่ได้บุญอีก

อันนี้เป็นศาสนพิธี พิธีกรรมทั้งนั้นแหละ เวลาบอกว่าได้บุญ อย่างที่ว่านั้นก็จริง ของเขาตามพิธีกรรม แต่ถ้าเป็นเนื่อนาบุญ ถ้าเนื่อนาบุญเรามั่นใจของเรา เราถวายมัน ไม่ได้บุญอย่างไร? เจตนาสำคัญที่สุด ถ้าเจตนาสำคัญที่สุด อันนั้นมันก็จบแล้ว ฉะนั้น สิ่ง ที่ทำมันก็ตามนี้จริงๆ เพราะเขาเรียกว่าวินัยตามกฎหมายไป วินัยคือกฎหมาย ถ้าวินัย บัญญัติไว้อย่างนั้น แล้วบัญญัติไว้อย่างนั้น ถ้าถวายสังฆัสสะแล้ว ถ้าพระเราไม่ยกเม ไม่ยกเมคือไม่อุปโลกน์ แล้วฉันทเป็นอย่างไร? ก็ฉันทของสงฆ์

ภิกษุหนุ่มลามกสงฆ์ผู้ตนเป็นอาบัติ นิสสัคคิยาจิตตีย์ แล้วโยมน้อมลามกสงฆ์มาสู่ โยมล่ะ? นี่มันเป็นที่หัวหน้า ถ้าหัวหน้าฉลาดจะไม่เป็นโทษเป็นภัยกับใครเลย ถ้าหัวหน้า ไม่มีวุฒิภาวะมันก็มีสิ่งที่สะสมไปกับเรา ว่าไปทำบุญๆ เสร็จแล้วก็ได้สิ่งนี้มา สิ่งนี้เราก็ ต้องฝึกกัน ถ้าในสังคมเรา เราก็ต้องทำกันนะ มันให้ผลตามนี้แหละ ให้ผลตามที่ถามมา

ถาม : เรียนถามหลวงพ่อกว่าถ้าญาติโยมกล่าวคำถวายสังฆทานอาหารให้พระ แล้ว แต่พระไม่ได้ทำการอุปโลกน์สังฆทานด้วยการสวดยกเม อาหารที่เหลือจากพระที่ ฉันทแล้ว ญาติโยมนำไปบริโภคจะเกิดโทษหรือไม่? ถ้าเกิดโทษมีวิธีการแก้ไขอย่างไร?

ตอบ : วิธีแก้ ตอนนี้ถ้าเรื่องมันผ่านไปแล้วเราก็ไปทำผาติกรรม สิ่งใดที่เราจำ ได้ที่ไหนเราก็บอกว่าขอทำผาติกรรมกับของที่เราได้เอาไปแล้ว ผาติกรรมก็เหมือนกับ ทางโลกธุรกิจ ซื้อ ขาย แลกเปลี่ยน ผาติกรรมก็คือการแลกเปลี่ยน ในเมื่อสิ่งนี้มันย่อย สลายไปแล้ว มันไม่มีวัตถุสิ่งนั้นจะมาคืนแล้ว เราก็แลกเปลี่ยนด้วยทรัพย์ เอาด้วยทรัพย์ ไปที่นั่นแหละ ไปที่วัดนั่นแหละบอกเขาว่าขอทำผาติกรรม บอกเขาเลย

ศีล ๕ ศีล ๕ นะ ของที่วางอยู่ หยิบของที่เจ้าของไม่ได้ให้เคลื่อนจากที่ นี่ศีล ๕ ถ้า พระขาดจากพระเลย ถ้าเป็นโยมนี่ขาดศีล ๕

ฉะนั้น ถ้าศีล ๕ ศีล ๕ ของที่เจ้าของไม่ได้ให้ เราไปเอาของเขา นี่ศีล ๕ คือลักของเขา นี่เพราะถ้าศีล ๕ นะ ถ้าเราขอเขาละ? เราบอกนะ โดยทั่วไปถ้าเราบอกขอนี้นะ เราขอ เราขอ ก็ว่าถ้าเราคุยกันพูดนะไม่ใช่ลัก ถ้าไม่ใช่ลักขโมยศีล ๕ ไม่ขาด นี่ก็เหมือนกัน คนเราพูดกัน บอกกันมันไม่ผิดเลย มันผิดที่ทิว ถ้าขอเขาซะก็เสียหน้า ถ้าไม่เห็นก็หิบบเอาเลยนี่ดี ถ้าเขาผลอหิบบ นั่นแหละศีลขาด แต่ถ้าเราขอเขา ของใช้เราขอซะศีล ๕ ไม่ขาด นี่ก็เหมือนกัน สิ่งนี้เราไปผาติกรรมมันก็จบ ทำผาติกรรมซะถ้าจะแก่นะ ทำผาติกรรมแก้ไข เพราะถ้าใครระลึกได้ควรแก้ ควรทำให้มันสบายใจหนึ่ง

สองเกิดไปภพโศกชาติหน้า ชีวิตมันจะได้ไม่ต้องมาลุ่มๆ คอนๆ ไร เราทำอะไรไว้ก็ไม่รู้ เราพูดอย่างนี้เราเองเราก็ไม่รู้หรือ ก่อนบวชไม่รู้อะไรหรือ แล้วพอมาศึกษา มาดูพระไตรปิฎกแล้วปฏิบัติด้วย พอพูดพูดไปลูกศิษย์นี่เยอะมาก ลูกศิษย์เยอะมากนะ เพราะส่วนใหญ่แล้วเรียนโรงเรียนประชาบาล โรงเรียนประชาบาลตั้งอยู่ในวัด เด็กทุกคนเก็บของวัดกิน แล้วเด็กทุกคนก็ร้อน กลับไปทำผาติกรรมเยอะมาก

เด็กเยอะมาก เพราะเราเด็กประชาบาล เกิดเรียนมาจบโรงเรียนวัด แล้วโรงเรียนวัดมันก็มีต้นไม้หลากหลาย เก็บกินมาตั้งแต่เด็กๆ ไม่มีใครรู้หรือ แต่ถ้าหัวหน้ารุ่นะพระที่วัดท่านรู้ท่านบอกว่าท่านอนุญาต ถ้าเป็นพระที่วัดนั้นนะท่านรู้ว่าเด็กมันไร้เดียงสาเจ้าอาวาสนั้นต้องบอกว่าสงฆ์อนุญาตให้หมดเลย ให้ไม่มีเวรมีกรรมต่อกัน

สงฆ์ทำได้ เจ้าอาวาสเป็นผู้มีสิทธิ์ในอาวาสนั้น เป็นของๆ สงฆ์นั้น เจ้าอาวาสนั้นบอกว่าอนุญาตเพราะเด็กมันไม่เข้าใจ อนุญาตถ้าของนั้นตก ของนั้นหล่น ของนั้นเป็นอาหารที่เด็กเก็บกิน สงฆ์นั้นอนุญาต อนุญาต เด็กนั้นจะได้ไม่มีเวร ไม่มีกรรมนะ แต่ถ้าไม่ได้ทำอะไรไว้ ตามกฎหมายคนไทยปฏิเสธกฎหมายไทยไม่ได้ ชาวพุทธปฏิเสธธรรมวินัยไม่ได้ ให้ผลตามนั้น แล้วเราแก้ไข สิ่งนี้มันล่วงมาแล้ว เราแก้ไขของเราไปนะ

ถาม : ธรรมะให้อะไรกับเราบ้างในชีวิตที่อยู่กับโลกปัจจุบัน?

ตอบ : ธรรมะให้อะไรบ้างนะ ธรรมะ สังคมร่มเย็นเป็นสุข ทุกคนปรารถนา สังคมที่ร่มเย็นเป็นสุข สังคมที่มีความขัดแย้ง สังคมที่มีความเห็นแก่ตัว สังคมที่มีแต่ความทุกข์ยากทุกคนไม่ปรารถนา ธรรมะคือสังฆธรรม สอนคนให้ทุกๆ คนรู้จักมีน้ำจิต

น้ำใจต่อกัน ธรรมะให้ความร่วมมือกับสังคม ธรรมะสอนให้มนุษย์อย่าเอาर्डเอาเปรียบ สัตว์ แม้แต่สัตว์ก็อย่าทำลายสัตว์ เพราะสัตว์มันก็รักชีวิตของมัน

ศีล ๕ ห้ามทำลายทุกๆ อย่าง แต่ถ้าลัทธิศาสนาอื่นเขาบอกว่าสัตว์ที่เป็นอาหารฆ่ามันไม่เป็นบาป แต่คิดดูสิสัตว์มันรักชีวิตของมัน ศาสนานี้ไม่ให้คนเบียดเบียนกัน ไม่ให้คนทำร้ายกัน ให้คนมีแต่ความเมตตาต่อกัน ศาสนาให้อะไรกับเราบ้าง? ศาสนาให้ความร่วมมือเป็นสุข ศาสนาให้ชีวิตนี้มาอยู่ในสังคมที่ราบรื่นดีงาม นี่มันราบรื่นดีงาม ทำไมตีเสื้อมันทะเลาะกันไม่จบอยู่ที่นี่ ตีเสื้อมันทะเลาะกันไม่จบ ก็ที่ฐิฆมานะของพวกมันนั่นล่ะ ฐิฆมานะในหัวใจนั่นล่ะ

ถ้าที่ฐิฆมานะ เห็นไหม เราเอาที่ฐิฆมานะมาให้อภัยต่อกัน เลิกแล้วต่อกัน แต่ที่นี่เขาก็เลิกแล้วต่อกันด้วยปากทุกคน ให้อภัยที่ปากทุกคนเลย ทุกคนให้อภัยหมดเลยที่ปาก แต่พฤติกรรมมันทำอะไรกันอยู่ เวลาให้ที่นี่ให้ที่ปากนะ ปากนี้ให้ทุกคนเลย ถ้าปากพฤติกรรมมันฟ้อง พฤติกรรมนั่นแหละมันทำ อันนั้นแหละ นี่อันนี้มันถึงให้แต่ความขัดแย้ง นี่กิเลสมันให้แต่โทษ ธรรมะให้แต่ความร่วมมือเป็นสุขนะ ให้ความร่วมมือเป็นสุขกับโลก คุณผู้ปกครองที่เป็นธรรมสังคมจะร่วมมือขนาดไหน ผู้ปกครองที่เป็นโลก ผู้ปกครองที่เห็นแก่ตัว เราไม่รู้เรื่องหรอคะ

เราไปจุดงค์ทางอีสาน แล้วไปเจอพวกชาวลาวเขามาอยู่ในเมืองไทย คุยกับเขา เขาบอกว่าสมัยที่เขาเป็นอาณานิคมในฝั่งลาว ฝรั่งเศสมันเก็บค่าหัวนะ ภาษีที่อยู่อาศัย เก็บหมดนะ นี่พอเป็นเมืองขึ้นเก็บภาษีมนุษย์ทุกคน เก็บภาษีบุคคลเลย ใครอยู่ในประเทศต้องเสียภาษี เขาบอกเลย เลยหนีมาอยู่เมืองไทย มาอยู่เมืองไทยไม่เสียภาษี นี่ร่วมมือเป็นสุขไหม? ศาสนาให้อะไร? เราไปมองกันใจ ไปมองว่าศาสนา ถ้าคนมองนะ มองศาสนาก็มองพระนี่ใจ แล้วพระที่ทำตัวเหลวไหลนะ แล้วเวลาศาสนาดีทำไมพระพฤติกรรมเป็นอย่างนั้นกัน ก็ไปโทษศาสนาอีกแล้ว

ไอนั้นมันศาสนบุคคล ศาสนบุคคลที่เข้ามาวชแล้วไม่ประพฤติปฏิบัติธรรม ไม่แสวงหา ไม่ทำคุณงามความดีขึ้นมา เราถึงบอกว่าศาสนาไม่ให้อะไรกับใคร ศาสนาเป็นลูกตุ้มสังคม ศาสนานี้เอาเปรียบ คนจนผู้ยิ่งใหญ่คือหลวงตา มีบริวาร ๘ มอรรถให้กับโรงพยาบาลทั่วประเทศ สร้างโรงพยาบาล สร้างโรงเรียน หาเงินเข้าคลังหลวง คนทุกข์

คนจนที่ไม่มีทางออกหลวงตาช่วยเหลือ หลวงตาท่านพยายามให้หัวใจของคนที่ถูกขังที่ยากให้มีที่พึ่งอาศัย ศาสนาให้อะไรกับสังคมล่ะ? ศาสนาให้อะไร?

ถาม : ธรรมะได้ให้อะไรกับเราบ้างในชีวิตที่อยู่ในโลกนี้

ตอบ : ในโลกนี้ ศาสนาเป็นที่พึ่งนะ เป็นที่พึ่ง เห็นไหม แก้วสารพัดนึก พระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ นี่สังฆกรรมเป็นที่พึ่ง ที่พึ่งนี้คนจะจมน้ำมันจะเกาะอะไรไป เวลาประพฤติปฏิบัติหลวงตาบอกว่าแม้แต่ซากศพมันยังต้องเกาะไปเลย คนเราจะจมน้ำมีซากศพลอยมา เราจะเกาะซากศพนั้นไหมเพื่อดำรงชีวิตของเรา

นี่ก็เหมือนกัน ในชีวิตประจำวันของเรา ชีวิตประจำวันมันมีอะไรบ้างที่เป็นแก่นสาร สังฆกรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อริยสัจ อริยสัจ เห็นไหม นี่มันจะเข้าไปชำระล้างไอ้ความเห็นผิด ชำระล้างในหัวใจ โอ๊ย มันมีคุณมหาศาลเลย นี่เราเห็นว่าศาสนาเป็นเครื่องอาศัย ปัจจัย ๔ ปัจจัย ๔ ที่ไหนเขาก็หาได้ แต่ถ้าใจร้อนหาที่ไหน แล้วใจที่มีมรรคญาณนะ ใจที่มีศีล สมาธิ ปัญญา

นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ขัมมจักกัฯ สอนปัญจวัคคีย์ ทำไมพระอัญญาโกณฑัญญะเป็นพระโสดาบัน ทำไมปัญจวัคคีย์เป็นพระอรหันต์ ยสะเป็นพระอรหันต์ ทุกอย่างเป็นพระอรหันต์ ธรรมะให้อะไร? ธรรมะให้อะไร? ให้ชีวิตใหม่ไหม ให้ชีวิตที่พ้นจากทุกข์ไหม ให้สังฆกรรมที่หัวใจพ้นจากกิเลสไหม ให้แล้ว แต่เราทำได้หรือเปล่า? พระพุทธเจ้าวางไว้แล้วเราทำได้หรือเปล่า? ถ้าเราทำของเราไม่ได้ เราถึงว่าศาสนาให้อะไรกับใคร? ให้แล้วแต่เราไม่เห็น

ถาม : ๑. ขณะเกิดกิเลสเช่นความโกรธเกิดขึ้น เรารู้ว่าเราโกรธ แล้วมันจะคิดขึ้นมาได้วูบหนึ่งว่าโกรธแล้วไม่ทราบว่าจะทำอย่างไรต่อ เช่นหยุดโกรธหรือปล่อยให้โกรธต่อไปดู ส่วนใหญ่จะพ่ายแพ้แล้วก็โกรธต่อ ไม่ทราบจะทำถูกหรือไม่

๒.ระหว่างที่ภาวนาจะตั้งบริเวณปลายจมูกระหว่างคิ้ว ไม่ทราบว่าจะแก้อย่างใด

ตอบ : ขณะที่เกิดกิเลสเช่นความโกรธเกิดขึ้น เราจะรู้ว่าเราโกรธ ขณะที่ความโกรธเกิดขึ้น ความโลภ ความโกรธ ความหลงมันมีเชื้อไขอยู่ในหัวใจ แต่มันไม่มีสิ่งใดกระทบมันก็ยังไม่แสดงตัว ความหลงมันมีอยู่แล้ว ความโลภ ความโกรธ ความหลงใน

จิตใจของเรามันมีเชื้อไข้อยู่แล้ว แต่พอมีสิ่งใดกระทบ พอมีสิ่งใดกระทบมันก็จะแสดงออก

ฉะนั้น คนถ้าโกรธเขาเรียกโทสจริต ถ้าโทสจริตมีสิ่งใดขัดดอกขัดใจมันจะมีความโกรธของมันตลอดเวลา วิธีการแก้ เวลาความโกรธเกิดขึ้น เราจะหยุดความโกรธต่างๆ เขาว่าให้คิด ให้ตามๆ ถ้าคิดตามกับเขา โกรธหนอๆ มันก็โกรธหนอๆ กดไว้แต่สำหรับ ถ้าเป็นกรรมฐานรณะ นี่ความโกรธมันมีกับรณะ ใครถ้าเป็นโทสจริตใช้ใหม่ให้เราแผ่เมตตาไว้ ให้แผ่เมตตาไว้ สรรพสัตว์ทั้งหลาย สรรพสัตว์ทั้งหลายเป็นญาติกับเราทั้งสิ้น

เวลาเราโกรธ เราโกรธคนอื่น เราโกรธรุนแรงมากเลย แต่ถ้าเราโกรธกับลูกกับเต้าเราล่ะ? ความโกรธนั้นมันจะรุนแรงขนาดไหน? ถ้าเราโกรธกับพ่อกับแม่ของเราล่ะ? เราโกรธกับญาติของเราล่ะ? ศัพเพ สัตตา สัตว์ทั้งหลายเป็นญาติกับเราทั้งหมดทั้งสิ้น ถ้าเป็นญาติกับเรา มนุษย์ก็คือมนุษย์ มันเป็นญาติกันโดยธรรม มนุษย์ก็มีปาก มีท้องเหมือนกัน ถ้าเราใช้เมตตาแผ่อย่างนี้ โอ้ความโกรธมันจะเริ่มเบาลง คนที่เราจะโกรธ จะต่างๆ ก็พวกเราทั้งนั้น จะโกรธใครล่ะ? จะโกรธใคร?

อ้าว หลวงตาท่านพูดว่าแขนซ้ายจะโกรธแขนขวาไหม? ร่างกายเรา โอ้แขนนี้มันโกรธแขนนี้ไหม? ทะเลาะกันไหม? ทะเลาะกันๆ มันก็ไม่ทะเลาะกัน เพราะมันเป็นตัวเรา แต่ถ้าเป็นคนอื่นไม่ได้นะ โอ๊ย โกรธน่าดูเลย โกรธน่าดูเลย

ถาม : นี่เวลาโกรธเกิดขึ้น ทำอย่างไรต่อไปให้มันหยุดโกรธ

ตอบ : เวลาโกรธเกิดขึ้นมันเหมือนกับไฟป่ามันลุกแล้ว ไฟป่ามันลุกแล้วนะเขาก็ต้องดับไฟป่า โอ้เวลานี้เวลาโกรธมันเกิดขึ้นมันรุนแรงแล้ว ฉะนั้น ก่อนที่ไฟป่าจะเกิดขึ้นเรารักษาไม่ให้เกิดไฟป่า คือเราพยายามแผ่เมตตาของเรา เรามีสติกับเรา พอมันจะโกรธใคร? แน่ๆๆ โกรธอีกแล้ว เขาก็พวกเราทั้งนั้น เราจะโกรธใคร แน่ๆๆ โกรธอีกแล้ว เขาก็พวกเราทั้งนั้น ดับมันๆ พยายามดับมัน ฝึกหัดอย่างนี้ แล้วเรื่องภวานานี้ก็อีกเรื่องหนึ่ง โอ้เรื่องพุทโธ พุทโธไป เตียวจิตมันสงบไปแล้วมันจะรู้ของมัน โอ้พ้อโกรธเกิดขึ้นไฟป่ามันติดแล้ว จะดับไฟป่า จะดับไฟป่า พุ่งเข้าไปมันก็ไหม้หมดคณะสิ เราก็ต้องดูแลแบบนี้

ฉะนั้น ถ้ามันดูแลได้มันก็จะดูแลของมันได้ ความโกรธนะ ความโกรธแค้นนะ พยายามให้มันเบาลงแล้วมีสติควบคุมไป แล้วพยายามภาวนาของเราไป มันจะดับ มันจะ

หมดสิ้นต่อเมื่อพระอนาคามี เพราะพระอนาคามี กามราคะ ปฏิฆะ ปฏิฆะคือข้อมูลความ โกรธ ปฏิฆะพระอนาคามีถึงจะละตรงนี้ได้ พระอนาคามีจะละกามราคะ ปฏิฆะได้ แต่เรา ยังละไม่ได้เพราะมันมีเชื้อไข้อยู่กับเรา แล้วเรานิสังขเป็นแบบนี้

คนจีโกรธ คนมักโกรธมันจะโกรธบ่อยๆ ถ้าโกรธบ่อยๆ นะ ถ้าเราตามความ โกรธไปก็จะเป็นนิสังขคนจีโกรธ แต่ถ้าเราว่าเราเป็นคนจีโกรธมันเป็นสิ่งที่ไม่ดี เราก็ค พยายามฝึกหัดของเรา แผ่เมตตาของเราไว้ คุณแลเราไว้เพื่อกับเรา คือไม่ให้ไฟเผาเราก่อน ใจ เวลาโกรธขึ้นมามันเผาเราก่อนนะ แล้วมันก็ไปเผาคนอื่น

ฉะนั้น ถ้าเราดูแลก็ดูแลเพื่อเรา ไม่ใช่ละโกรธเพื่อคนอื่นนะ ไม่ใช่เพื่อใครเลย เพื่อหัวใจดวงนี้ เพื่อหัวใจดวงนี้ เราพยายามดูแลเราเพื่อหัวใจดวงนี้ ไม่ใช่เพื่อใคร ไม่ใช่ เพื่อใคร เพื่อหัวใจดวงนี้ หัวใจเราเองนั่นละ ถ้าเพื่อเรามันทำได้ไง เอ๊ะ ทำทำไม? เราได้ อะไร? คนได้อะไร? ทำแล้วเราแพ้เขา ไครมาย้ายแล้วเราก็กไม่โกรธ เราแพ้เขา ไม่ใช่ เพื่อ ใจดวงนี้ เพื่อใจดวงนี้ ไม่สร้างเวรสร้างกรรมต่อไป เราสร้างคุณงามความดี ถ้าคิดอย่างนี้ ได้มันทำได้ ถ้าคิดไม่ได้จะจะทำเพื่อใครล่ะ? มันทำไม่ได้หรอก

ถาม : ๒. เวลาภาวนาไปแล้วมันตึงๆ ที่บริเวณจมูกหว่างคิ้ว ไม่ทราบว่าจะ แก้ไขอย่างไร

ตอบ : เวลาสิ่งใดเกิดขึ้นก็วางไว้ เวลามันตึงๆ ที่จมูกเราอยากจะแก้ ตึงๆ ที่ หว่างคิ้วอยากจะแก้ แต่ไปคิดเยอะๆ มันเลยแก้ไม่ได้ไง ยิ่งคิดมันก็ยิ่งชัดเจนใจ แต่ถ้าเวลา กำหนดพุทโธ กำหนดอานาปานสติ กำหนดปัญญาอบรมสมาธิ เราหยุดอยู่ตรงนั้น มันจะ เกิดขึ้นนี้วางไว้ วางไว้ไม่รับรู้มันจะจางหายไป การจะจางหายไป มันจะจางหายไปเพราะ จิตนี้มันยางเหนียว มันเลยแปะไว้มันแน่น แต่พอเราใช้ปัญญาใคร่ครวญแล้ว ยางเหนียว นั้นมันอ่อนลง

สิ่งที่ว่ามันปวดหว่างคิ้ว ปวดที่ปลายจมูกมันจะหายไป แต่ถ้าเราอยากแก้ไข อยากระวังให้มันหายเราก็คพยายามเอาสิ่งนั้นมาวิเคราะห์ วิจัย เอาสิ่งนั้นขึ้นมาเป็นประเด็น มันจะปวดอยู่อย่างนั้นแหละ ปวดหว่างคิ้ว ปวดหว่างคิ้ว มันก็ปวดอยู่นั้นแหละ พุทโธไว้ ปัญญาอบรมสมาธิไว้ หว่างคิ้วไม่เกี่ยว หว่างคิ้วไม่รับรู้ ไม่รับรู้อะไรทั้งสิ้น หายครับ หาย

แต่มันค่อยๆ หายไป ค่อยๆ หายไป แต่ถ้ามันหว่างคิ้ว ปวดหว่างคิ้วมันจะไม่หายไป มันจะชัดเจนขึ้น

เหมือนกับมีบาดแผลแล้วก็เขี่ยอยู่เรื่อย สะกิดอยู่เรื่อย เลือดก็ออกอยู่เรื่อย แต่ถ้ามีแผลไม่สะกิดมัน ทายาไปเดี๋ยวมันหาย ถ้ามันมีความรู้สึก หว่างคิ้วมีความรู้สึกต่างๆ นี้อยู่กับพุทธโธ อยู่กับปัญญา อยู่กับเรา เดี่ยวมันจะหายไป ค่อยๆ จางหายไป ค่อยๆ จางหายไป มันจะหายแบบนี้ ค่อยๆ หายไป หายเด็ดขาด เพราะ เพราะจริงๆ แล้วมันไม่มี จริงๆ แล้วจิตมันไปยึด แล้วถ้าเรามีสติขึ้นมาแล้ว จิตมันปล่อยแล้วก็คือจบ แต่เนี่ยพอยังอยากรู้+อยากเห็น จิตก็ยังยึดมากขึ้นๆ มันก็จะรู้สึกมากขึ้นๆ แล้วมันก็จะปวดอยู่ที่หว่างคิ้วมากขึ้นๆ ตั้งสติไว้แล้วมันจะหายของมันไป

มันจะจบแล้วละ จะจบแล้ว ไม่มีอะไรนะ เอวัง